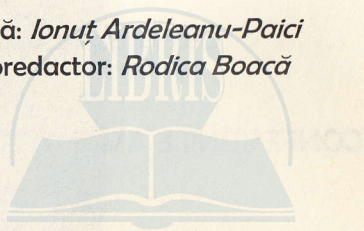

Copertă: *Ionuț Ardeleanu-Paici*
Tehnoredactor: *Rodica Boacă*

© 2016 Editura Paideia
Piața Unirii nr. 1, sector 3
București, România
tel.: 021.316.82.10
e-mail: office@paideia.ro
www.paideia.ro
www.cadourialese.ro

ISBN 978-606-748-120-4

Leonard Gandlin

Confesiunile amantei lui Stalin

**Traducere, cuvânt înainte și note
de Mihai Maxim**

paideia

„Cât de neașteptat și de teribil am rămas orfan! Au rămas orfani partidul, poporul sovietic, oamenii muncii din toată lumea... Omenirea nu a mai resimțit o asemenea pierdere de la moartea lui Lenin. L-am pierdut pe părintele tuturor oamenilor muncii...”

Dar ajunge cu citatele. Înțeleg curiozitatea cititorilor care au tot dreptul să întrebe: „dar care a fost în continuare soarta personajului principal al romanului – Vera Davâdova?”

G.M. Malenkov și N.S. Hrușciov i-au „propus” Verei Davâdova să ia cuvântul la plenara C.C. al PCUS și la sesiunea închisă a Congresului al XX-lea al PCUS în care să-l demaște pe Stalin. Davâdova a refuzat categoric. Hrușciov a amenințat-o cu răzbunarea...

Vera Davâdova a fost nevoită să părăsească Teatrul Mare și să plece împreună cu soțul D.S. Mcedlidze-lujnâi la Tbilisi. Acolo predă ca profesor la Conservator.

În 1976 și-a sărbătorit în cadru festiv împlinirea vârstei de 70 de ani, jucând cu un succes eclatant rolul ei preferat din opera *Carmen* pe scena Teatrului Mare din Moscova.

Conform tradiției, artista poporului a RSFSR și laureată a multor premii de stat a fost invitată în loja guvernamentală. Nu a mai întâlnit nici un chip cunoscut printre fețele zâmbitoare ale ocupanților temporari ai portofoliilor ministeriale.

Au trecut în neființă veninosul și timoratul Mehlis, sinucigașul Vâșinski, morți de bătrânețe: Andreev Vorosilov, Hrușciov, Skiriatov, Bulganin, Svernik, Poskrebășev, Budionnâi, Jukov.

Și-au trăit veacul și s-au dus și retrogodații din funcții Molotov, Kaganovici, Malenkov. Mai norocos a fost Mikoian „cel veșnic”. El i-a supraviețuit lui Lenin, Stalin, Hrușciov, soției iubite Așhen, fraților și fiilor săi. Scriind memorii false, s-a dus și el în mormânt, pentru a-i ajunge din urmă pe prieteni și neprieteni...

Cuprins

Cuvânt înainte	5
În loc de prefață	9
1932	13
1933	18
1934	57
1935	115
1936	188
1937	252
1938	304
1939	329
1940	363
1941	384
1941-1945	397
1946	425
1948	450
1949	452
1950	454
1951	455
1952	457
Epilog	459

cu cruzimea-i caracteristică pe primii doi. Pe al treilea se va răzbuna Malenkov, care a fost mulți ani îndrăgostit de artistă, propunându-i chiar să se căsătorească cu ea după moartea lui Stalin.

Din relatările Verei Davâdova, mai toți membrii Biroului Politic și ai guvernului sovietic s-au oferit să-și lase tovarășele de viață și să-i devină soți legitimi. Aceasta era moralitatea conducătorilor comuniști și dragostea oarbă față de conducătorul suprem!

Ea recunoaște însă două mari iubiri ale vieții sale, ambele sfârșite în mod tragic – mareșalul Tuhacevski și poetul Boris Pilniak, ambii uciși din ordinul lui Stalin – primul, executat prin împușcare, iar al doilea prin moarte lentă într-un spital de psihiatrie.

Pe parcursul lecturii, cititorul începe să o înțeleagă pe femeia Davâdova, să o compătimizească și să o admire pentru modul în care a făcut față încercărilor la care a fost supusă de-a lungul unei vieți atât de zburcimate, în umbra unui monstru cu chip de om. Poate că dacă ar fi văzut-o jucând pe scena Teatrului Mare și cântând în rolurile feminine principale din *Carmen*, *Aida*, *Demonul*, *Boris Godunov* și multe altele, s-ar fi îndrăgostit și el de ea, precum toți cei care au cunoscut-o!

Dr. Mihai Maxim

În loc de prefață

Am cunoscut-o pe Vera Alexandrovna Davâdova spre sfârșitul anului 1945.

Ne-am întâlnit de multe ori după aceea și am discutat tot felul de lucruri. Odată, după moartea lui Stalin, m-a întrebat:

– Sunteți un om curajos?

– Depinde ce mi se cere să fac, i-am răspuns surprins.

– Am o mulțime de amintiri interesante. N-ați vrea să scrieți povestea unei femei care, pe deasupra, a fost și artistă? N-aș avea nimic împotriva ca povestea mea să devină roman. Există material suficient. Poate ar fi chiar mai bine.

Știam că așteaptă un răspuns afirmativ și nu am vrut să o dezamăgesc. Și mai știam că voi afla de la ea lucruri senzaționale.

– De ce m-am hotărât să fac un pas atât de important și de riscant totodată, să povestesc viața cu totul necunoscută a lui Stalin, cu care am avut relații foarte strânse aproape douăzeci de ani?! – a continuat Vera Alexandrovna, mușcându-și nervos buzele senzuale. – Credeți că nu-mi ajunge gloria din timpul vieții și că vreau să trec cu scandal în lumea celor dreپți? Ar fi păcat să gândiți așa despre mine. Ar însemna că nu mă cunoașteți îndeajuns. Sunt

artistă a poporului, am tot felul de ordine și medalii, de trei ori mi s-a înmănat premiul Stalin. Am agonisit destui bani, primesc pensie personală, sunt profesor la Conservatorul din Tbilisi, dau lecții particulare de canto. Sau veți crede că amanta, la un moment dat părăsită, a hotărât să se răzbune după moarte pe atotputernicul conducător? Nu, nu e asta. Știu că Stalin m-a iubit mult, în felul lui, desigur, și aștepta cu înfrigurare întâlnirile noastre... Dar numai acum, când el nu mai este, pot spune fără teamă că în toți acești ani a trebuit să joc teatru și pe scenă, și în viața particulară – să mă prefac că-l iubesc. Doar sunt actriță! Și totuși eu sunt singurul om din lume în care suspiciosul Stalin a avut o încredere totală până la ultimele clipe ale vieții. Deși, dacă mă gândesc bine, a mai fost cineva, cel mai devotat om de încredere al lui Stalin, Alexandr Nikolaevici Poskrebâșev.

Am dus mulți ani o viață dublă, trebuind să mă împart între teatru – repetiții, spectacole, concerte – și efuziunile lui pasionale.

Fac aceste dezvăluiri pentru că vreau ca posteritatea să afle și o latură mai puțin cunoscută a vieții lui Stalin – viața lui personală.

*

* *

Am văzut lumina zilei în familia unui topometru din orașul Nijni-Novgorad. Mama era învățătoare. După ce m-am născut eu, ne-am mutat cu toții în Orientul Îndepărtat, tocmai la Nikolaevsk pe Amur. Încă din copilărie am îndrăgit taigaua, pescuitul, focul de pădure, strigătele și gemetele Amurului. În 1920, japonezii au încercat să ne ocupe orașul, am lăsat totul și ne-am refugiat la Blagoveșensk. După terminarea liceului am predat câțiva ani cântul într-o școală primară. În anul 1924, am avut șansa să fiu admisă la Conservatorul din Leningrad.

În comisia de admitere s-a nimerit să fie și Alexandr Konstantinovici Glazunov – compozitor renumit,

mult îndrăgit de studenți. Eminentul muzician s-a entuziasmat de vocea mea. După ce am cântat *Carmen* în studioul de operă al Conservatorului, m-au invitat să cânt la Teatrul de Operă Marino (Teatrul de Operă și Balet din Leningrad, care după aceea va purta numele lui S.M. Kirov). Am debutat în rolul pajului Urban din *Hughenoții* lui D. Maiserbei.

Eram în al nouălea cer de bucurie. Tocmai împlinisem 23 de ani. Prietenele cele mai bune nu mai puteau de invidie, le rodea fiecare succes al meu. Mi se încredințaseră deja roluri principale în *Aida*, *Carmen*. Devenisem dublura prim-solistei.

Pe scena operei din Leningrad domnea, ca regină neîncoronată, Sofia Preobrajenskaia, față de care Grigori Zinoviev, dictatorul de facto al capitalei nordice, nutrea cele mai alese sentimente.

În unele seri cântam în fața unei săli aproape goale. Noaptea mă închideam în cabina artiștilor și, pe întuneric, plângeam, strigam, făceam adevărate crize de isterie, dar continuam să muncesc, știind că vor veni și zile mai bune pentru mine.

La începutul primăverii lui 1932 teatrul nostru a plecat în turneu la Moscova. Urma să cântăm pe scena Teatrului Mare. Am fost preveniți că s-ar putea să vină și Stalin la spectacol. Eram foarte emoționați de această onoare, repetam de dimineața până seara târziu. Abia de reușeam să ne mai tragem sufletul noaptea.

Voiam foarte mult să cânt pe scena acestui teatru renumit. Șansa mea a fost ca Sofia Preobrajenskaia să facă o amigdalită și au trebuit să înlocuiască *Aida* cu opera *Carmen*. Urma să cânt în rolul principal. Au început să mă grimeze cu trei ore înainte de începerea spectacolului. Tremuram toată de emoție, picioarele mi se muiaseră, fața și corpul mi se acope-riseră de pete roșii, urâte. Dar iată prima bătaie a gongului înfricoșător și mult așteptat, apoi a doua, a

treia. Dirijorul s-a îndreptat spre pupitru. Interpretările principale au fost invitați în avanscenă. Toate privirile – ale spectatorilor și ale artiștilor – erau îndreptate spre loja guvernamentală, unde se aflau Stalin, Molotov, Kalinin, Vorosilov, Mikoian, Ordjonikidze, Buharin, Râkov, Iagoda, Zinoviev, Kirov, Kamenev, Tuhacevski. Îl vedeam pe Stalin pentru prima dată atât de aproape. Zâmbea prietenos, aplaudând împreună cu toată lumea ridicată în picioare. Ovațiile sălii nu mai conteneau. Luminile s-au stins una câte una și orchestra a început să cânte uvertura.

Simțeam că mă prăbușesc. Din fericire, dirijorul Alexandr Melik-Pașaeov m-a ajutat să-mi revin...

... S-a terminat primul spectacol de pe scena Teatrului Mare. Cortina brocată s-a lăsat pentru ultima dată. Sala era în delir. Artiștele E. Turcianinova, A. Iablocikina, Olga Knipper-Cehova, Alla Tarasova de la Teatrul Mic și de la Teatrul Academic de Artă ne aduc nenumărate coșuri cu flori și un imens buchet de trandafiri roșii. În timp ce mă săruta, Tarasova a reușit să-mi șoptească:

– „Verocika, ați cântat minunat. De mult n-a mai văzut și auzit Moscova o *Carmen* atât de încântătoare. Aceste flori minunate vi le trimite însuși I.V. Stalin.”

M-au podidit lacrimile de fericire. Am fost invitată în loja guvernamentală. Nici nu-mi revenisem bine când am fost prezentată lui Stalin și celor care-l însoțeau.

– Să nu vă împăunați cu succesul acesta, tovarășă Davâdova – a spus cu voce joasă Stalin, – aveți grijă să nu vă pierdeți capul.

Vorosilov mi-a oferit o cutie cu bomboane, Ordjonikidze – o casetă originală. După o scurtă pauză, Stalin mi s-a adresat iarăși:

– Spuneți-mi, tovarășă Davâdova, n-ați vrea să vă mutați în Moscova și să lucrați la Teatrul Mare?

– Trebuie să mă gândesc.

– Corect. Totdeauna trebuie să gândești înainte de a lua o decizie. Iar noi o să-i rugăm pe tovarășii care răspund de teatre să pregătească în timpul acesta hotărârea necesară privind transferul dv. N-o să sărăcească Leningradul din asta; acolo lucrează bine tovarășa Preobrajenskaia.

I-am mulțumit pentru atenție.

Stalin mi-a aruncat o privire scurtă pe sub sprâncenele stufoase. Era o privire iscoditoare, dominatoare, nu a durat decât o fracțiune de secundă, dar care s-a păstrat în memoria mea pentru tot restul vieții. Stalin mă dezbrăca în minte, mă evalua, cântărindu-mi cu prudență plusurile și minusurile...

Peste o lună mi s-a transmis hotărârea guvernamentală privind transferul meu la Teatrul Mare din Moscova.

În Leningrad, eu mă căsătorisem cu artistul Dmitri Semeonovici Mcedlidze-Lujnâi de la Opera Marino.

Căsnicia noastră a mers prost chiar din primele zile. După certuri interminabile noi am ajuns la înțelegerea să nu divorțăm, dar să aibă fiecare viața sa personală.

1932

Direcția Teatrului Mare m-a primit cu toată bunăvoința. Credeam, în naivitatea mea, că aceasta se datorează vocii și talentului meu. Oricum, visul meu cel mai tainic se realizase. Eram acum solistă a primului teatru de operă al țării, pe a cărui scenă cântaseră cândva Saleapin, Sobinov, Neжданова...

În dimineața zilei de 7 noiembrie a avut loc adunarea festivă consacrată Revoluției din Octombrie. Seara s-a jucat *Orășanca din Pskov* a lui Rimski-Korsakov. Stalin discuta însuflețit cu interlocutorii săi din loja oficială. Pe 8 noiembrie, seara, trebuia să